

Історичний нарис про становлення та розвиток арбітражно-судової системи в Україні

Судова система господарських (арбітражних) судів України пройшла складний шлях становлення та утвердження.

Початком створення на території України арбітражних судів у сучасному розумінні можна вважати заснування комерційного суду в м. Одеса у 1807 році. Пізніше такі суди були створені у Феодосії (1819 р.) та в Ізмаїлі (1832 р.). Перехід від комерційних до арбітражних судів та комісій не змінював призначення цього органу – вирішувати спори, пов'язані з відносинами власності.

Вважається, що днем утворення системи господарських (арбітражних) судів України є 21 листопада 1922 року, коли була прийнята Постанова Ради Народних Комісарів УСРР про затвердження Положення про порядок вирішення майнових спорів між державними установами та підприємствами. Відповідно до цього Положення було створено арбітражні комісії: Вища арбітражна комісія при Українській Економічній Раді та арбітражні комісії на місцях - при губернських Економічних Радах.

Арбітраж за радянських часів

Після революції 1917 року в умовах громадянської війни управління народним господарством здійснювалось централізовано, приватні підприємства на території України були націоналізовані, постачання продукції підприємств проводилось без укладення договорів та проведення розрахунків. При цьому спори, які виникали в процесі здійснення господарської діяльності, вирішувались в адміністративному порядку.

Із завершенням громадянської війни така система господарювання вже не могла ефективно працювати і призвела до жорсткої соціально-економічної кризи. З початком впровадження у 1921 році нової економічної політики (далі – НЕП) та відновлення народного господарства виникали об'єктивні потреби у створенні спеціальних органів, які б вирішували спори між суб'єктами господарювання. І тому, в 1922 році починали зароджуватися органи арбітражу. В історії їх розвитку за радянських часів, зазвичай, розрізняють три періоди, які пов'язані з певними етапами економічного розвитку країни.

Перший період (1922 – 1931 рр.) пов'язаний із закінченням

Громадянської війни і переходом до відновлення та подальшого розвитку народного господарства. У цей період для вирішення майнових спорів, що виникали між суб'єктами господарської діяльності, створено арбітражні комісії. Другий період (1931 – 1959 рр.) пов'язаний із зміцненням у народному господарстві систем госпрозрахунку, планової і договірної дисципліни. У ці часи на зміну арбітражним комісіям приходять державні та відомчі арбітражі. Третій період (1959 – 1991 рр.) характеризується вдосконаленням організації управління промисловістю. У цей період змінено завдання і функції Державного арбітражу (далі – Держарбітраж), що знайшло відображення в 1

Постанові Ради Міністрів СРСР від 23 липня 1959 року «Про покращення роботи Державного арбітражу».

В умовах НЕПу було відновлено товарно-грошові відносини між підприємствами та організаціями, що отримали оперативну і майнову самостійність та почали будувати стосунки на підставі договорів. Для вирішення спорів між ними 21 листопада 1922 року Постановою Ради Народних Комісарів (далі – РНК) Української соціалістичної радянської республіки (далі – УСРР) затверджено Положення про порядок вирішення майнових спорів між державними установами та підприємствами, відповідно до якого створено арбітражні комісії. Саме вказана дата вважається початком заснування арбітражно-судової системи.

Арбітражні комісії, що діяли з 1922 по 1931 роки, були наділені судовими функціями. Провадження арбітражними комісіями здійснювалося за правилами цивільно-процесуальних кодексів союзних республік, проте з відмінностями, що обумовлювалися особливостями підвідомчих їм справ. Останні розглядалися колегіально головуючим та двома членами арбітражної комісії. Рішення місцевих арбітражних комісій могли бути оскаржені до Вищої арбітражної комісії при Українській Економічній Раді. Економічні умови того часу (недотримання господарських розрахунків, недостатній розвиток системи договірних відносин, неналежна увага до договірної дисципліни) вплинули на обсяг повноважень арбітражних комісій. Так, вони мали право застосовувати відстрочку або розстрочку виконання зобов'язань, замінювати предмет виконання, визначати грошовий еквівалент, у деяких випадках повністю або частково звільняти боржника від виконання зобов'язань.

Подальший розвиток арбітражу пов'язаний із переходом на госпрозрахункові принципи господарювання та виникненням економічних відносин на підставі договорів. Застосування принципу узгодження в регулюванні господарських відносин призвело до збільшення кількості спорів між підприємствами та організаціями, а також до зміни характеру спірних правовідносин. Тому, з метою запровадження швидкого і оперативного розгляду справ при суворому державному контролі за дотриманням планової і договірної дисципліни, 3 травня 1931 року Постановою Центрального Виконавчого Комітету (далі – ЦВК) і РНК СРСР затверджується Положення про Державні арбітражі, відповідно до якого арбітраж набув статусу особливого, принципово нового органу, діяльність якого спрямовувалась на захист прав та інтересів господарюючих суб'єктів. У цей період змінюються форми діяльності державного арбітражу, його структура, законодавчо упорядковується процедура розгляду спорів.

5 червня 1931 року Постановою Всеукраїнського ЦВК та РНК УСРР затверджується Положення про Державний арбітраж УСРР, на виконання якого створено Держарбітраж при РНК УСРР та міжрайонні органи Держарбітражу в містах Харкові, Києві, Одесі, Дніпропетровську та Сталіно (Донецьку). Проте, вже в 1932 році міжрайонні органи Держарбітражу було ліквідовано та утворено Держарбітражі при обласних виконавчих комітетах УСРР.

Головним завданням Держарбітражу УСРР в цей період визначалось розв'язання майнових спорів між підприємствами, установами та організаціями. У 1934 році до компетенції цього органу віднесено також розгляд спорів, які виникали під час укладення господарських договорів із постачання продукції (переддоговірні спори).

Під час Великої Вітчизняної війни у зв'язку з окупацією України діяльність Держарбітражу при РНК УРСР (УСРР у січні 1937 року перейменовано в Українську Радянську Соціалістичну Республіку – УРСР) та при обласних виконавчих комітетах була призупинена, і поновлена лише після звільнення території України (в IV кварталі 1943 року в місті Харкові, а в другій половині січня 1944 року в місті Києві). До кінця 1944 року відновили та налагодили діяльність Держарбітражі в областях УРСР, крім Рівненської, Волинської, Тернопільської та Станіславської (Івано-Франківської) областей. Водночас, як свідчать архівні документи, незважаючи на повоєнний стан, керівництво Держарбітражу продовжувало приділяти значну увагу питанням, які і на сьогодні залишаються актуальними: узагальненню практики розгляду окремих категорій справ, дотриманню строків їх розгляду, оперативному направленню прийнятих рішень. Особлива увага приділялась підвищенню професійного рівня працівників арбітражу. У 1946 році арбітражна система зазнала чергового реформування. У зв'язку з перетворенням РНК СРСР на Раду Міністрів СРСР та РНК союзних республік на Ради Міністрів союзних республік, Держарбітраж при РНК УРСР перейменовано на Держарбітраж при Раді Міністрів УРСР. Не можна обійти увагою тих, хто стояв у витоків господарського правосуддя в роки становлення вітчизняної системи арбітражу.

Одним із найдосвідченіших професіоналів був Головний державний арбітр (далі – Держарбітр) УРСР Іван Якович Красноступ, який з 1938 по 1941 та з 1943 по 1967 роки очолював Держарбітраж республіки. Під його керівництвом виховано декілька поколінь висококваліфікованих юристів – працівників арбітражної системи. Завдяки його зусиллям Держарбітраж набув авторитету та успішно виконував покладені на нього завдання по зміцненню законності у господарській діяльності.

Загалом, у період з 1931 по 1959 роки в умовах існування жорсткої адміністративно-командної системи Держарбітраж не мав достатнього впливу на регулювання господарських відносин та ефективний захист прав підприємств, установ та організацій. Проте, проведення економічної реформи та прийняття 23 липня 1959 року Постанови Ради Міністрів СРСР «Про покращення роботи Державного арбітражу» посилило роль Держарбітражу в системі управління народним господарством.

Після затвердження Положення про Державний арбітраж при Раді Міністрів СРСР 17 серпня 1960 року органи Держарбітражу утворили єдину систему в масштабах країни.

Питання істотного підвищення ролі Держарбітражу постало у зв'язку з економічною реформою 1965 року, яка визначила необхідність переходу до економічних методів управління, розширення прав підприємств, зміцнення планової і договірної дисципліни.

Рада Міністрів СРСР 17 січня 1974 року прийняла Постанову «Про подальше удосконалення організації і діяльності органів державного арбітражу». Відповідні органи тепер становили єдину союзно-республіканську систему, вводився в дію централізований нагляд за законністю прийнятих рішень, що забезпечувало єдність практики вирішення господарських спорів, оскільки вищі органи отримали право переглядати рішення нижчих інстанцій. Конституція (Основний Закон) Союзу Радянських Соціалістичних Республік 1977 року передбачала, що вирішення господарських спорів між підприємствами, установами та організаціями здійснюється органами Держарбітражу в межах їх компетенції. Разом з тим, нові умови економічного розвитку країни вимагали не лише зміни місця і ролі органів Держарбітражу в системі органів державної влади, а й кардинального реформування шляхом створення незалежного юрисдикційного органу. Реформаторські перетворення дісталися на долю тогочасних керівників Держарбітражу УРСР: Івана Івановича Корчака, який прийшов у Держарбітраж з посади заступника прокурора республіки, після чого з 1967 по 1987 роки обіймав посаду Головного державного арбітра Держарбітражу при Раді Міністрів УРСР, та Юрія Геннадійовича Матвєєва, який займав також цю посаду в 1987 – 1989 роках.

Значний вплив на розвиток арбітражної системи у цей період мали заступники Головного державного арбітра Держарбітражу при Раді Міністрів УРСР: з 1958 по 1986 роки – Станіслав Адольфович Буткевич та з 1974 по 1981 роки – Семен Іванович Кузнєцов; а також видатні держарбітри Н.Є. Аракелянц, Л.П. Кузьмічова, Т.В. Любинська, Є.М. Міхлін, І.А. Петренко, С.О. Плахотнюк, Г.В. Савенко, І.К. Самойлова, С.М. Цихоцька, С.М. Фатєєва і начальники відділів А.Д. Биков, І.Л. Гершуненко та Ю.І. Шаульський. Великий внесок у реформуванні арбітражно-судової системи зробили і очільники обласних держарбітражів, багато з яких пройшли всі етапи, а деякі і сьогодні продовжують керувати місцевими та апеляційними господарськими судами: В.Г. Коркішко та В.В. Алсуф'єв – *при Кримоблвиконкомі*; Є.П. Завгородній та Г.М. Середа – *при Київському міськвиконкомі*; Д.Ф. Ільченко та А.В. Прицюк – *при Держарбітражі Вінницької області*; А.Ф. Макотера та Ю.І. Тарасюк – *Волинської*; О.А. Матвєєв, А.М. Головка та В.М. Гращенков – *Ворошиловградської (Луганської)*; В.Д. Донець, Р.Ф. Куліш та В.І. Плевако – *Дніпропетровської*; І.М. Шелест, Г.М. Гассій, В.Ф. Джурук та А.Г. Гончаров – *Донецької (Сталінської)*; О.В. Протасевич – *Житомирської*; Н.М. Вациліна, І.В. Андрашко та Г.М. Кертиця – *Закарпатської*; В.Т. Латишенко та Г.Г. Зінченко – *Запорізької*; І.Г. Побірченко, О.К. Селезньов та М.Ф. Стахурський – *Київської*; В.О. Кобяков та В.А. Юрчак – *Івано-Франківської*; М.М. Баранець – *Кіровоградської*; А.Ф. Семешко, З.Д. Котик та Б.С. Мазовіта – *Львівської*; О.Л. Лебєдєв – *Миколаївської*; М.О. Абрамов, В.І. Глебов та В.Я. Постолатій – *Одеської*; В.М. Маринченко та П.М. Тимченко – *Полтавської*; М.С. Панга та А.А. Похильчук – *Рівненської*; Є.Р. Говорун та М.І. Понікар – *Сумської*; З.М. Градусова – *Тернопільської*; І.М. Москаленко – *Харківської*; Л.Д. Трошинська та Г.П. Литвинова – *Херсонської*; В.І. Бризіцький, І.В. Телега та Н.О. Балац – *Хмельницької*; Г.Л. Шраменок та 4 М.Г. Скиба – *Черкаської*; Є.Ф. Долгіх та Б.Є.

Желік – Чернівецької; І.З. Мартинець, І.М. Афанашенко, Т.І. Омеляненко – Чернігівської та багато інших.

Від арбітражних судів до сьогодні

Доленосні зміни в арбітражній системі у найвідповідальніші періоди її розвитку пов'язані з життям та діяльністю яскравої особистості – Дмитра Микитовича Притики, який з 1986 по 1989 роки працював заступником та першим заступником Головного державного арбітра Держарбітражу УРСР, а протягом 1989–2006 років очолював цю систему. Саме цей видатний фахівець сформував у Вищому арбітражному (господарському) суді України команду професіоналів-однотумців, серед яких – Анатолій Йосипович Осетинський, Віктор Семенович Москаленко та Сергій Федорович Демченко. Економічні перетворення, розбудова ринкової економіки вимагали кардинального реформування органів арбітражу, а тому виникла потреба у створенні спеціального судового органу для розгляду господарських спорів. Таким інститутом судової влади став арбітражний суд. Верховна Рада УРСР 4 червня 1991 року прийняла Закон «Про арбітражний суд», яким надала арбітражним судам статусу органів судової влади, що здійснюють правосуддя в господарських відносинах у якості спеціалізованих судових установ. Відповідно до цього Закону в Україні розпочали діяльність арбітражний суд АР Крим, арбітражні суди областей, міст Києва та Севастополя, що становили єдину систему арбітражних судів України, яку очолив Вищий арбітражний суд України.

Після набрання чинності 10 лютого 1993 року Законом України «Про статус суддів» всі арбітри отримали статус суддів. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року Конституція України створила правову базу, що забезпечила розвиток судово-правової системи в Україні. Законом України «Про арбітражний суд» від 20 лютого 1997 року слово «арбітр», «арбітражна колегія» замінено словами «суддя», «судова колегія», що ще більше підкреслило правову природу арбітражних судів як спеціалізованих судових органів. З моменту прийняття вищевказаного Закону арбітражні суди в Україні впевнено зайняли своє місце в системі органів правосуддя.

Суттєвий внесок у розбудову арбітражно-судової системи у цей період зробили судді Вищого арбітражного (господарського) суду України, які вже вийшли у відставку, зокрема: перший заступник Головного державного арбітра Держарбітражу при Раді Міністрів УРСР, а в подальшому – перший заступник Голови арбітражного (господарського) суду України М.П. Гречківський; судді – Й.Р. Мілевський, Л.П. Невдашенко, В.В. Рибак, В.В. Семчук, Н.П. Панченко, Ф.Ф. Черногуз, а також Т.О. Новікова, якої, на жаль, уже немає серед живих. Яскравий відбиток в історії господарських (арбітражних) судів залишили судді (арбітри), які близько 20 років свого життя віддали арбітражно-судовій системі, частина з яких вже у відставці, а деякі й сьогодні продовжують плідно працювати, зокрема: Г.К. Дмитренко та В.І. Крутовських – 5 *Дніпропетровський апеляційний господарський суд*; С.Й. Стронгіна, З.П. Азарова, В.В. Манжур та Р.М. Українська – *Донецький*; О.Ф. Синиця, Г.А. Жук, А.А. Верховець, А.М. Пінчук та О.М. Григорович – *Київський*; Г.В. Орищин,

М.В. Юркевич, Н.А. Галушко, З.І. Зданкевич та О.М. Бобеляк – *Львівський*; В.Б. Туренко, Л.І. Бандура та А.М. Жукова – *Одеський*; Т.В. Кравець, Ю.О. Могилевкін, Л.П. Горбачова, Л.М. Бабакова та І.С. Карбань – *Харківський*; І.О. Соколова, Н.М. Шевченко та Ю.Л. Шеренін – *господарський суд АР Крим*; В.В. Білоус, Ф.Ф. Колбасов та М.М. Баранов – *господарський суд Вінницької області*; М.М. Гончар, Л.О. Черняк та Л.Є. Матящук – *Волинської*; І.Ф. Мельниченко, М.М. Боділовська, Н.Л. Величко та К.І. Моніна – *Дніпропетровської*; М.І. Забарюший, В.І. Матюхін, О.В. Овсяннікова, Л.Д. Подколзіна, В.Г. Козлова та В.Ю. Токарева – *Донецької*; В.М. Бобрович, А.П. Ляхевич та В.С. Зав'язун – *Житомирської*; Л.С. Журавчак, В.В. Мокану та Й.Й. Кадар – *Закарпатської*; С.С. Дроздова, І.А. Осипенко – *Запорізької*; Г.З. Цюх, В.В. Сobotник та М.М. Фрич – *Івано-Франківської*; Л.Я. Мальована – *Київської*; В.М. Балик – *Кіровоградської*; С.С. Єжова, Т.Ф. Парамонова, А.М. Зуєвич та Л.В. Зубова – *Луганської*; Г.С. Гулик – *Львівської*; В.І. Міщенко, О.В. Ткаченко, П.В. Цветкова та В.М. Полянська – *Миколаївської*; Н.О. Горячук, В.О. Павлова, В.З. Юдова та Б.Б. Вихров – *Одеської*; В.А. Ціленко та Л.Б. Плеханова – *Полтавської*; А.С. Чернозуб, С.С. Мельничук та М.П. Шандалюк – *Рівненської*; Б.М. Лаврик – *Сумської*; В.О. Колубаєва, М.С. Стадник, С.Г. Стопник та Ю.Я. Левандовський – *Тернопільської*; Л.В. Ковальчук, Т.В. Інте, М.В. Калантай, В.М. Бурдастих та Н.О. Стовба – *Харківської*; З.В. Клепай, І.Є. Янковська та І.В. Губіна – *Херсонської*; Т.В. Дячук – *Хмельницької*; В.А. Швидкий – *Черкаської*; І.В. Скрипничук та Л.М. Турченко – *Чернівецької*; В.І. Шестак та В.М. Репех – *Чернігівської*; І.О. Домнічева, В.В. Сівакова, Н.І. Качан, В.О. Черняєв, В.В. Макаренко та В.С. Катрич – *господарський суд міста Києва*; Т.П. Фенько – *господарський суд міста Севастополя*.

Черговим значним кроком в реформуванні арбітражно-судової системи держави стало прийняття 21 червня 2001 року Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про арбітражний суд», яким, зокрема, слово «арбітражний» замінено словом «господарський», запроваджено триланкову систему судів, утворено апеляційну і касаційну інстанції для розгляду скарг на рішення місцевих судів, змінено обсяг прав учасників судового процесу. На виконання Указу Президента України від 11 липня 2001 року «Про утворення апеляційних господарських судів та затвердження мережі господарських судів України» почали функціонувати 7 апеляційних господарських судів: Дніпропетровський, Донецький, Київський, Львівський, Одеський, Севастопольський та Харківський, які, відповідно, очолили В.І. Плевако, В.І. Татьков, А.М. Пінчук, Б.С. Мазовіта, В.С. Балух, В.М. Коваль та М.І. Тітов. Повноваження цих апеляційних господарських судів поширювалися на відповідні апеляційні округи. Відповідно до Указу Президента України від 30 травня 2002 року утворено Житомирський та Запорізький апеляційні господарські суди, а Указом 6 Президента України від 25 червня 2003 року – Київський міжобласний і Луганський апеляційні господарські суди.

З набуттям чинності 1 червня 2002 року Закону України «Про судоустрій України», втратив силу Закон України «Про господарські суди», що умовно можна вважати завершенням першого етапу судової реформи. В цілому, він мав позитивний вплив на її впорядкування, адже ним закріплювався статус

спеціалізованих судів, окреслювались повноваження їх керівників, порядок призначення суддів на адміністративні посади тощо, затверджувалась триланкова система спеціалізованих господарських судів: місцеві господарські суди (господарські суди АР Крим, областей, міст Києва і Севастополя), апеляційні господарські суди та Вищий господарський суд України. На виконання Закону України «Про судоустрій України» з березня 2003 року у Вищому господарському суді України було утворено судові палати з розгляду окремих категорій справ: судова палата з розгляду справ, що виникають з податкових та інших відносин, пов'язаних з державним регулюванням діяльності господарюючих суб'єктів, на чолі з А.Й. Осетинським, судова палата з розгляду справ у господарських спорах, пов'язаних із захистом права на об'єкти інтелектуальної власності, на чолі з В.С. Москаленком, судова палата з розгляду справ у спорах між господарюючими суб'єктами на чолі з С.Ф. Демченком, судова палата з розгляду справ про банкрутство, яку очолив М.І. Тітов.

У 2006–2010 роках Вищий господарський суд України очолював Демченко Сергій Федорович, який послідовно і принципово вживав заходи для забезпечення дотримання законності у сфері господарських правовідносин в умовах розвитку ринкової економіки. Заступниками Голови Вищого господарського суду України у ці відповідальні часи залишалися досвідчені та висококваліфіковані судді – А.Й. Осетинський, В.С. Москаленко та О.Ф. Шульга, який з 2011 року суддя у відставці.

Наступний етап реформування системи господарських судів ознаменувався прийняттям 7 липня 2010 року Закону України «Про судоустрій та статус суддів», яким визначено організацію здійснення правосуддя, систему судів загальної юрисдикції, статус суддів, порядок здійснення суддівського самоврядування тощо. Прийняття вищевказаного закону можна вважати вагомим кроком до утворення доступної та дієвої судової системи відповідно до Конституції України і міжнародних стандартів у галузі правосуддя. На виконання положень цього Закону та для належного забезпечення ефективної роботи в нових умовах зборами суддів Вищого господарського суду України визначено спеціалізацію суддів та за пропозицією Голови суду здійснено їх розподіл між чотирма новоствореними судовими палатами, секретарями яких було призначено: Олександра Васильовича Кота, Євгена Володимировича Першикова, Анастасію Олексіївну Заріцьку, Сергія Костянтинівича Могила.

Заслужують окремої уваги і заступники Голови Вищого господарського (арбітражного) суду України – А.Й. Осетинський (1991-2013 рр.) та В.С. Москаленко (2003-2014 рр.) самовіддані високофахові судді, які брали безпосередню участь в проведенні всіх масштабних реформувальних заходів: спочатку виведення Держарбітражу з підпорядкування виконавчої влади, а потім – його перетворення в арбітражні (господарські) суди України. Становлення та розвиток арбітражно-судової системи незалежної України також важко уявити без команди нинішніх суддів Вищого господарського суду України, хто вже понад два десятиліття присвячує себе служінню Закону, серед яких: Н.В. Акулова, І.В. Алєєва, Т.Л. Барницька, С.В. Бондар, Н.О. Волковицька, О.І. Глос,

Т.Г. Гоголь, Л.А. Гольцова, К.В. Грейц, Н.М. Губенко, Т.В. Добролюбова, Л.Б. Іванова, Н.В. Капацин, В.М. Коваленко, Т.Ф. Костенко, Г.А. Кравчук, П.К. Міщенко, С.В. Мирошніченко, В.Е. Овечкін, І.Ю. Панова, І.А. Плюшко, Б.М. Поляков, А.М. Уліцький, І.П. Ходаківська, В.Л. Цвігун, Є.В. Чернов.

Багато зусиль до розбудови вітчизняної арбітражно-судової системи доклав Віктор Іванович Татьков, який з 1994 року обіймав посаду заступника голови арбітражного (господарського) суду Донецької області, а з 2001 року – голови Донецького апеляційного господарського суду. Очоливши апеляційну інстанцію, він багато уваги приділяв удосконаленню організаційної діяльності суду, зумів налагодити чіткий механізм здійснення господарського судочинства, роботу по зміцненню законності в господарських правовідносинах. Як голова суду, Віктор Іванович постійно дбав про формування кадрового потенціалу та матеріально-технічне забезпечення установи, створивши зразкові умови для роботи суддів та працівників апарату. У 2004 році В.І. Татьков захистив дисертацію на тему «Правова природа, склад і зміст установчих документів акціонерного товариства» та рішенням 8 Президії Вищої атестаційної комісії України йому присуджено науковий ступінь кандидата юридичних наук.

За кількісними та якісними показниками роботи Донецький апеляційний господарський суд зайняв провідне місце серед апеляційних господарських судів України. Запорукою успішної роботи установи стала реалізація напрацювань вивчення та узагальнення судової практики, надання ефективної методичної допомоги в застосуванні законодавства місцевим господарським судам, розташованим в апеляційному окрузі, проведення семінарів та круглих столів з розгляду й обговорення актуальних питань застосування законодавства в окремих категоріях справ, проходження судьями першої ланки практики в Донецькому апеляційному господарському суді.

У 2006 році спільною постановою Пленуму Вищого господарського суду України та Ради суддів господарських судів України Донецький апеляційний господарський суд визнаний модельним судом, досвід його роботи рекомендовано враховувати в практичній діяльності іншим господарським судам. З ініціативи Віктора Івановича в 2004 році на базі Донецького апеляційного господарського суду створено Донецьке регіональне відділення Академії суддів України.

З 2002 по 2010 роки В.І. Татьков обирався членом Ради суддів господарських судів України, а в 2005 році його обрано до складу Президії Ради суддів господарських судів України. З 2005 по 2010 роки був членом Ради суддів України.

Рішенням Вищої ради юстиції у вересні 2010 року В.І. Татькова було призначено Головою Вищого господарського суду України, а в грудні 2010 року – членом Вищої ради юстиції. Подальша реалізація судової реформи в системі господарських судів відбувалася вже під його безпосереднім керівництвом.

Для забезпечення роботи в нових умовах Віктором Івановичем були розроблені комплексні заходи щодо реалізації господарськими судами України положень Закону України «Про судоустрій і статус суддів», на виконання яких

проведено реорганізацію судових палат та апарату Вищого господарського суду України.

В.І. Татьков активно займався законотворчою діяльністю, виступив ініціатором опрацювання з комітетами Верховної Ради України законопроектів, спрямованих на вдосконалення правосуддя, судоустрою, статусу суддів, господарського судочинства, системи забезпечення функціонування судової влади; був членом Комісії з питань реформування судової системи України. Віктор Іванович став переможцем Всеукраїнського конкурсу «Юрист року 2010» у номінації «Суддя господарського суду», дійсним членом Союзу юристів України, неодноразово нагороджувався відзнаками Вищого господарського суду України, а також державними нагородами. 27 вересня 2012 року на черговому ІХ засіданні Ради голів вищих арбітражних, господарських, економічних та інших судів, що вирішують справи з економічних спорів Татьков В.І. був обраний головою зазначеної Ради голів судів держав-учасниць Угоди СНД.

З набуттям чинності 11 квітня 2014 року Закону України «Про відновлення довіри до судової влади в Україні» розпочався новий етап реформування всієї судової системи України. Підвищення авторитету, зміцнення довіри громадян до судової гілки влади, відновлення законності і справедливості – основний лейтмотив зазначеного Закону. Необхідність змін у системі правосуддя підтримала вся суддівська спільнота, яка отримала право обирати і зробила важливий крок назустріч власній незалежності.

15 квітня 2014 року зборами суддів Вищого господарського суду України Головою ВГСУ призначено Львова Богдана Юрійовича. Суддею Вищого господарського суду України він обраний 17 червня 2004 року. 8 лютого 2010 року Указом Президента України йому присвоєно почесне звання «Заслужений юрист України».

16 квітня 2014 року зборами суддів Вищого господарського суду України заступниками Голови ВГСУ призначено Кравчука Геннадія Анатолійовича та Могила Сергія Костянтиновича.

У грудні 2014 року виповнилося 20 років офіційному друкованому органу Вищого господарського суду України (далі - ВГСУ) "Вісник господарського судочинства" (далі - "Вісник").

З доброї волі тодішнього Голови ВГСУ Дмитра Притики та за участі авторитетної редакційної колегії на чолі з тодішнім заступником Голови ВГСУ Анатолієм Осетинським часопис протягом двох десятиліть інформував широке коло читачів про стан та проблеми господарського судочинства, практику розгляду господарських спорів та розмежування юрисдикцій, вміщував аналітичні довідки, наукові реферати, висвітлював актуальні теми у правничих публікаціях тощо.

За 20 років існування видання у ньому друкувалися понад 300 авторів, які в подальшому захистилися та отримали кандидатські і докторські ступені, а на його сторінках було опубліковано понад 600 статей.

Варто зазначити, що з ювілеєм "Вісника" збіглося 100-річчя від дня народження (23 листопада) Голови Державного арбітражу при Раді Міністрів

УРСР протягом 1967-1987 років Івана Корчака - людини-легенди, керівника з великої літери, зусиллями якого Держарбітраж (в подальшому система (арбітражних) господарських судів) зайняв належне місце серед державних структур і став конституційним органом.

2 квітня 2015 року збори суддів Вищого господарського суду України таємним голосуванням обрали Головою ВГСУ Богдана Львова.

16 квітня 2015 року зборами суддів Вищого господарського суду України таємним голосуванням заступниками Голови ВГСУ обрано суддю другої судової палати Кравчука Геннадія Анатолійовича та суддю четвертої судової палати Могила Сергія Костянтиновича.